

Nový Zéland

Peklo
nebo
Ráj?

Pavla Nováková
a
Petr Nedoma

Před příchodem lidí

- Pro člověka nehostinná drsná krajina s nestálým počasím, bouřlivým mořem, sopkami a s málem úrodné půdy.
- Pro zvířata a rostliny ráj, žádní velcí dravci, dostatek potravy a srážek.

Klima

- Neustálý vítr od Z na V – v létě příjemný vánek, v zimě studené vichřice
- Studený vítr od jihu
- Na návětrných stranách hor velmi deštivo = záplavy
- Rychlé střídání počasí

Původní flóra a fauna

- Vývoj v izolaci po 80 milionů let
- 80 % rostlin, 90 % hmyzu, 25 % ptáků, 100 % plazů jsou endemiti
- Dva základní typy lesů : jehličnatý a pabukový
- Jediní savci = dva druhy netopýrů a mořští savci

Rok 800 n.l. – konec Ráje

- Aotearoa – Země dlouhého bílého oblaku
- Noví osadníci – Maorové = Polynésané
- Noví návštěvníci : psi, krysy
- Vypalování obrovských ploch lesa
- Přelidnění
- Územní války
- Otroci
- Kanibalismus

... a přišli první oběti

- pták **MOA**
vyhuben
nedlouho po
příchodu Maorů

Legends and myths

- Bohové Moře
- Bohové Lesa – Tane Mahuta, stvořitel Země
- Posvátné stromy Kauri = děti Lesního boha

r. 1642 – Bílý muž přichází

- Abel Janszoon van Tasman objevuje západní pobřeží Jižního ostrova, pokus o vylodění – pobyto a sněženo několik členů posádky
- **1790:** Příliv lovců lachtanů – téměř je vyhubili, velrybářů, začíná obchod se dřevem a lnem, jsou introdukována domácí zvířata – drůbež, ovce, skot a nové rostliny. Širší zavedení zbraní – mušket, důsledkem jsou nově rozpoutané války mezi maorskými kmeny. Import prostituce a pohlavních chorob
- **1830:** Ubývají mezikmenové války, výsledek zavedení střelných zbraní

Válka a spory o půdu

- **1840:** Podepsána Treaty of Waitangi většinou kmenových náčelníků. Maoři postupují suverenitu Británii , „získávají garance na vlastnictví půdy a práva a privilegia občanů Británie“.
- **1860:** Počátek válek o půdu s Maory z oblasti kolem Taranaki. Největší konflikt byl ukončen ve Waikato roku 1864 rozsáhlou konfiskací půdy maorských kmenů. Hlavně na severním O.
- **1975:** Treaty of Waitangi Act odsouhlasil nároky maorského obyvatelstva na půdu na základě původní smlouvy. Tím začíná dlouhý proces přiznávání nároků maorského obyvatelstva na půdu a jejich kulturní dědictví

Pakeha a Maoři dnes

- Původním jazykem mluví málo lidí – bylo zakázáno jeho používání
- Dnes dva oficiální jazyky – angličtina a maorština (základy se učí všechny děti)
- V roce 1893 42 000 Maorů, dnes 400 000
- Sociální problémy – alkoholismus a nezaměstnanost

Savci kontra ptáci

- Od příchodu prvních lidí bylo vyhubeno 40 % druhů původního ptactva
- Největší škůdci jsou savci – např. *lasice hranostaj* = 15 000 mrtvých mláďat ptáka kiwi, dále australský *kusu liščí*

... jeden případ za všechny

- papušek **Kakapo**
- **86 kusů na ostrovech blízko NZ**
- **Noční, nelétavý, nejtěžší papoušek**
- **A bohužel nejohroženější**

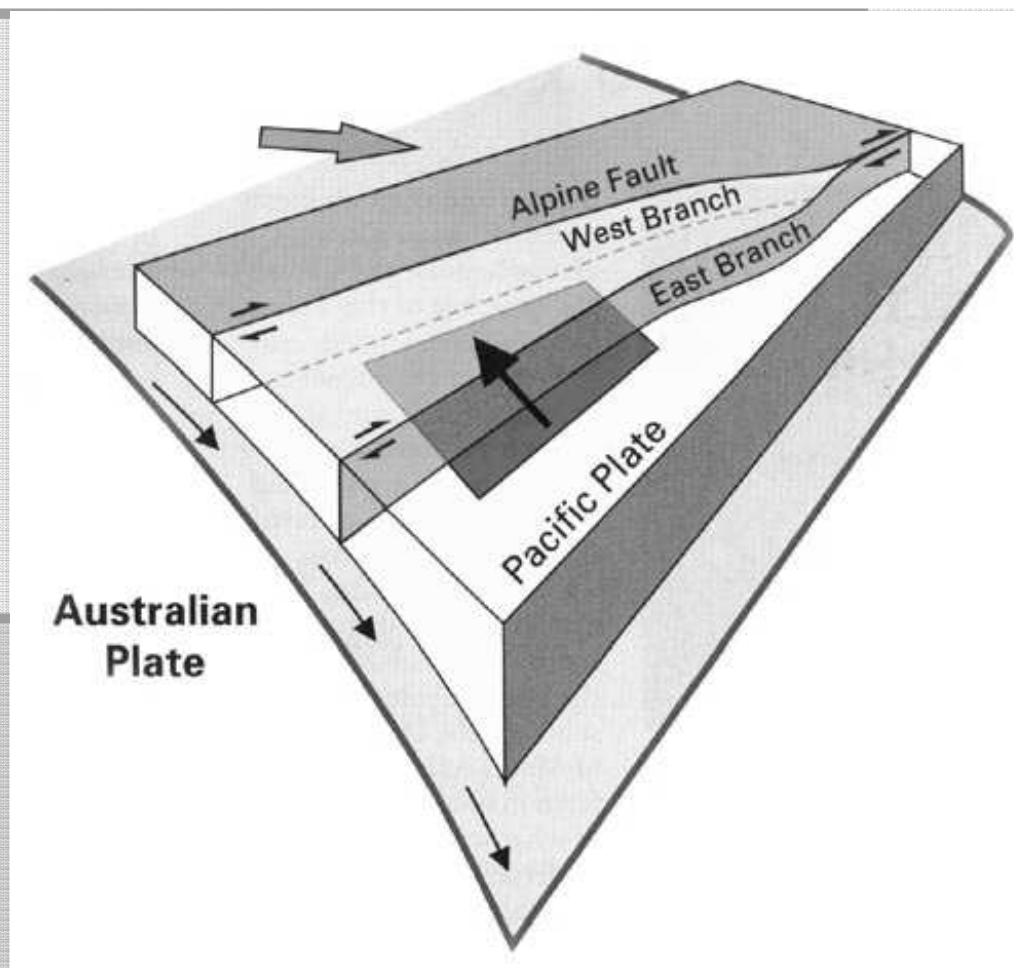

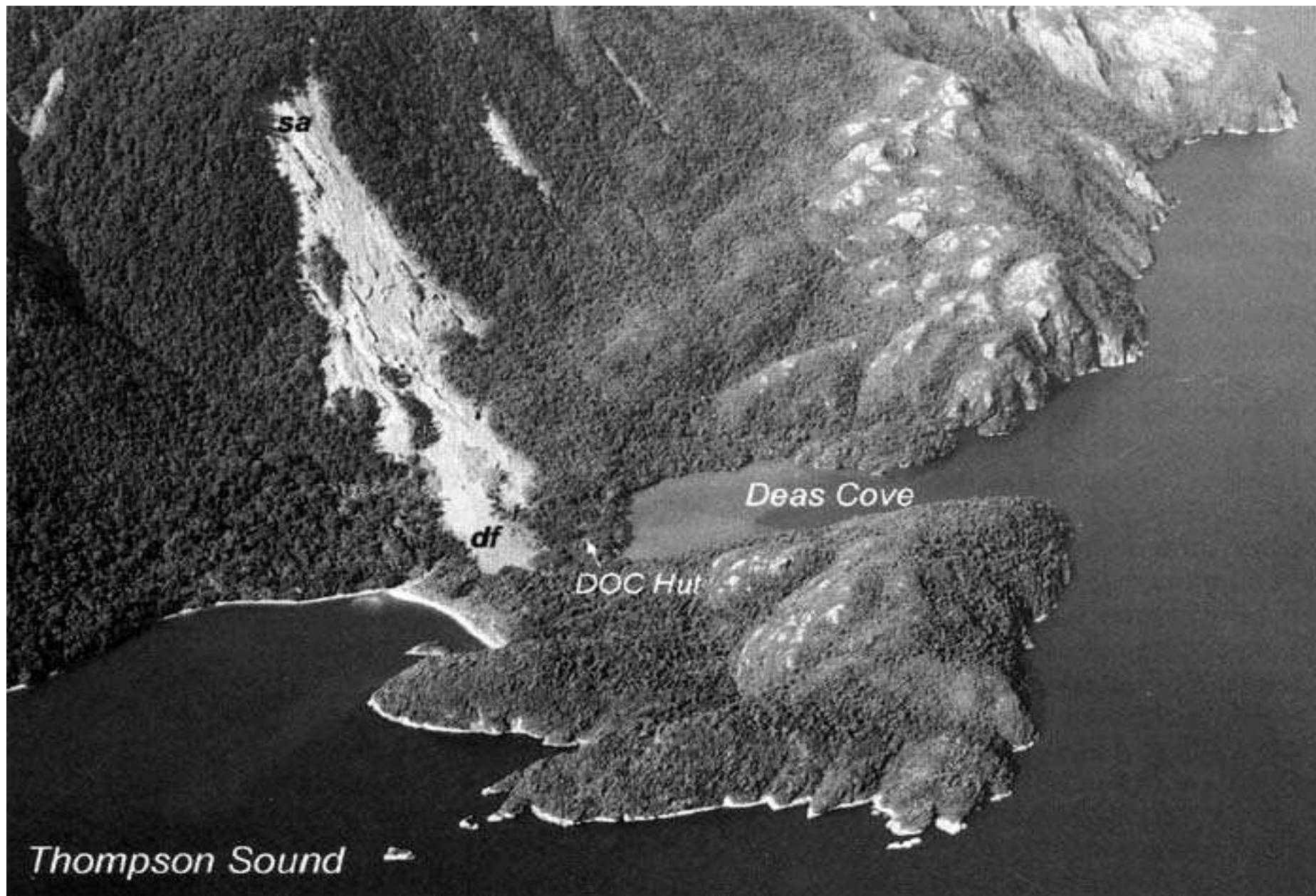
Dobrrrrý večerrrr

Přírodní riziko - zemětřesení

- Jižní ostrov 22.8. 2003 – 7,1 R.s.
- Největší škody v NP Fiordland, obrovské sesuvy půdy (450)

500 m délka, 600 000 metrů krychlových horniny

Zdroje :

- www.aotearoa.cz
- www.kakaporecovery.org.nz
- Douglas Adams: Ještě je můžete vidět.
1. vyd., Mladá fronta, Praha 1998, 198 stran.